

15.02.2023

Ärende/11

§ 43

Ledamoten Petra Malins motion om att skydda barn och unga mot UV-strålning i stadens tjänster

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, tf. stadssekreterare, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Petra Malinin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Petra Malin och 27 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska erbjuda mer skugga med exempelvis träd och tak i barnens och de ungas vardagliga miljöer, t.ex. på daghems- och skolgårdar och i lekparker, på grund av de hälsorisker som orsakas av UV-strålning.

Det är mycket viktigt att genom konstruktioner eller planteringar göra det möjligt för barn och ungdomar att skydda sig mot solen när de vistas utomhus. Skyddet mot UV-strålning för barn och unga i de lek- och gårdsområden som staden ansvarar för ökas, och vid behov uppdateras också planeringsanvisningarna. Här bör sektorerna vara initiativkraftiga och utreda behovet av ändringsarbeten för att förbättra solskyddet på stadsnivå.

Växtlighetsområden med träd är en del av de högklassiga lekmiljöerna på daghems- och skolgårdar, i lekparker och på lekplatser. Växtligheten jämnar ut temperaturopparna och förbättrar mikroklimatet. Planeringen av växtlighet bör vara genomtänkt eftersom växtligheten utsätts för hårt slitage. I fortsättningen planteras allt fler skuggande träd där

15.02.2023

Ärende/11

det är möjligt. Det är bra om trädplantorna som planteras är stora. Staden strävar redan efter att bevara befintliga träd alltid då det är möjligt.

Stadsmiljösektorn ansvarar för att planera och genomföra byggprojekt enligt de behov som användarsektorn uttrycker. Stadsmiljösektorn ansvarar också för projektens tidsplaner. Fostrans- och utbildningssektorns lokaltjänster styr för sin del planeringen av funktionaliteten i daghemmens och läroanstalternas ny- och ombyggnadsprojekt, inklusive gårdsområden. När lekparksbyggnader planeras ansvarar sektorns lokaltjänster även för styrningen av funktionaliteten, medan stadsmiljösektorn ansvarar för planeringen av lekparkernas utomhusområden.

I lokalprojekt planerar fostrans- och utbildningssektorn med stadsmiljösektorn tillsammans byggnader och deras gårdar.

I lekparker med byggnader kan man bygga skyddstak för att få skugga intill byggnaden. Stadsmiljösektorn bygger tak enligt de behov som fostrans- och utbildningssektorn uttrycker.

När skolor, daghem och lekparksbyggnader byggs eller byggs om utarbetar stadsmiljösektorn en plan för byggnadens gård enligt fostrans- och utbildningssektorns behov. Man strävar alltid efter att bevara de träd som finns. I planerna finns dessutom förslag på nya träd. Vid planeringen av gårdar kommer man i fortsättningen att fästa mer uppmärksamhet vid olika typer av solskydd. Både vid renoveringar av lek-områden och när nya lekområden planeras ska staden undersöka om det går ge området mer skugga med t.ex. tak. Även pergolor skyddar mot solen och i dem kan man planera klättrväxter. Det har ändå varit svårt att ta loss och underhålla den typ av segelduk som används för närvarande. Dessutom har solseglen blivit föremål för skadegörelse. I en del lekparker har ledarna med sig flyttbara solskydd ut på gården när det är varmt ute.

Fostrans- och utbildningsnämnden och stadsmiljönämnden har gett utlåtanden i ärendet. Utlåtandena ingår i sin helhet i ärendets beslutshistoria. Svaret stämmer överens med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 11 § 4 mom. i förvaltningsstadgan behandlas i stadsfullmäktige svar på en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter. Stadsstyrelsens svar ska föreläggas stadsfullmäktige inom åtta månader från att motionen väckts.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, tf. stadssekreterare, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

15.02.2023

Ärende/11

Bilagor

1 Valtuutettu Petra Malinin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.02.2023 § 82

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

30.01.2023 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 04.10.2022 § 543

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Leikin järjestämisestä yleisillä alueilla ohjaavat seuraavat periaatteet ja arvot: avoimuus kaikille, maksuttomuus, sopivuus kaupunkikuvaan ja maisemaan, turvallisuus, käyttäjien monimuotoisuuden huomioon ottaminen, lasten kehityksen tukeminen, vastuullisuus ilmaston ja ympäristön suhteen ja luonnon yhdistäminen leikkipalveluihin kestäväällä tavalla.

Leikkipuistojen ja -paikkojen ympärivuotista käyttöä edistetään valaistuksella, hoidolla, kestävillä pinnoilla ja tarjoamalla toisaalta suojaa auringon paahteelta ja toisaalta aurinkoa. Aiemmin suunnittelussa on

15.02.2023

Ärende/11

vältetty katoksia, koska ne ovat paikoin tuoneet leikkialueille suojan lisäksi häiriökäyttäytymistä. Vielä vuosituhannen alussa suunnittelijoille opetettiin, että leikkipaikkojen tulisi olla kesällä 8 tuntia päivässä aurinkossa, minkä takia monet leikkiympäristöt on suunniteltu hyvin valoisiksi.

Lasten ja nuorten suojaamista UV-säteilyltä kaupungin vastuulla olevilla leikki- ja piha-alueilla lisätään ja tarvittaessa myös suunnitteluohjeita päivitetään. Helsingin kaupungilla on 61 leikkipuistoa ja 234 leikkipaikkaa. Näissä kohteissa on korjausvelkaa, ja paine kasvaa rakennettaessa uusia leikin alueita kaupungin kehittyessä. Nykyisten määrärahojen puitteissa kohteiden järjestelmällinen kunnostaminen voi viedä kymmeniä vuosia. Tämän lisäksi koulujen ja päiväkotien pihoja kunnostetaan rakennusten peruskunnostusten yhteydessä.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipuistojen ulkoalueiden suunnitteluttamisesta, niiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä leikkipuistorakennuksista ja niiden isännöinnistä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla on leikkipuistojen ohjattu toiminta. Leikkipuistoverkoston suunnittelu tapahtuu eri toimialojen yhteistyössä.

Leikkipaikoilla ei ole samanlaista kaupungin järjestämää toimintaa kuin leikkipuistoissa. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipaikkaverkoston suunnittelusta sekä leikkipaikkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta.

Päiväkoti- ja koulupihojen toiminnallisten tarpeiden määrittely ja suunnitelmien toiminnallisuuden kommentointi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla. Vastuu suunnittelusta ja teknisestä toteutuksesta on kaupunkiympäristön toimialalla. Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve.

Leikkipuistoissa, joissa on rakennuksia, voidaan toteuttaa ulkokatoksia ja saada varjoa rakennuksen yhteyteen. Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa näitä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan esittämien tarpeiden mukaisesti.

Kasvillisuusalueet puineen ovat osa laadukasta leikkiympäristöä päiväkotien ja koulujen pihoilla, leikkipuistoissa ja leikkipaikoilla. Kasvillisuus tasaa myös alueiden lämpötilapiikkejä ja parantaa pienilmastoa. Kasvillisuuden suunnittelun pitää olla harkittua kovan kulutuksen takia. Jatkossa varjostavia puita suositaan entistäkin enemmän siellä, missä niiden istuttaminen on mahdollista. Istutettavien puiden taimien on hyvä olla kookkaita. Olemassa olevien puiden säilyttämiseen pyritään jo nykyisin aina, kun se on mahdollista.

15.02.2023

Ärende/11

Koulujen, päiväkotien ja leikkipuistorakennusten perusparannus- ja uudishankkeiden yhteydessä kaupunkiympäristön toimiala laatii käyttäjätoimialan tarpeisiin perustuvat pihasuunnitelmat. Olevaa puustoa pyritään säilyttämään aina. Tämän lisäksi suunnitelmissa esitetään uudet, istutettavat puut. Pihasuunnitelmia laadittaessa jatkossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota auringolta suojautumiseen erilaisin keinoin.

Katosten ja varjojen lisäämistä leikkialueille tutkitaan sekä peruskunnostusten että uusien leikkialueiden suunnittelun yhteydessä. Myös pergolat suojaavat auringolta ja niiden yhteyteen on mahdollista istuttaa köynnöskasveja. Kuitenkin esimerkiksi nykymallisten purjekankaiden irrottaminen ja kunnossapito on ollut haastavaa niihin kohdistuneen ilkvallan lisäksi. Osassa leikkipuistoista ohjaajat tuovat siirrettäviä varjoja helteillä pihalle.

Kasvillisuuden, katosten ja varjojen lisäämisessä leikkialueilla tulee ottaa huomioon turvallisuus, kuten näköyhteyksien säilyminen ja katvepaikkojen syntymisen välttäminen.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialoilla.

Käsittely

04.10.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Lausunnon kohtaan (7) "Päiväkoti- ja koulupihojen toiminnallisten tarpeiden määrittely ja suunnitelmien toiminnallisuuden kommentointi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla. Vastuu suunnittelusta ja teknisestä toteutuksesta on kaupunkiympäristön toimialalla." jatkeeksi lisätään seuraava virke: "Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve."

Kannattaja: Jenni Hjelt

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

27.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövälti, maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

15.02.2023

Ärende/11

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.09.2022 § 251

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Petra Malinin valtuustoaloitteesta, joka koskee lasten ja nuorten suojaamista UV-säteilyltä kaupungin palveluissa:

Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki lisää varjoa, puita ja katoksia lasten ja nuorten arjen ympäristöihin kuten päiväkotien ja koulujen pihalle sekä leikkipuistoihin. Aloitteen tekijän perustelu asialle on UV-säteilyn aiheuttama terveysriski.

Kaupunkiympäristön toimialan vastuulla on rakennushankkeiden suunnittelu ja toteuttaminen käyttäjätoimialan ilmaiseman tarpeen perusteella. Kaupunkiympäristön toimiala myös vastaa hankkeiden toteuttamisen aikatauluista. Kasvatuksen ja koulutuksen tilapalvelut ohjaa osaltaan päiväkotien ja oppilaitosten uudis- ja perusparannushankkeiden toiminnallisuuden suunnittelua, mukaan lukien piha-alueet. Leikkipuistorakennusten suunnittelussa toiminnallisuuden ohjaus kuuluu niin ikään toimialan tilapalveluiden vastuulle, kun taas kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipuistojen ulkoalueiden suunnittelusta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeiset periaatteet päiväkotien ja oppilaitosten fyysisten ympäristöjen suhteen ovat turvallisuus, terveys ja toimivuus. Fyysiset ympäristöt käsittävät sekä itse rakennuksen että sen lähiympäristön, kuten päiväkodin tai oppilaitoksen pihan. Tilahankkeiden suunnittelussa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa rakennuksen ja sen pihan suunnittelussa. Päiväkoti-, koulu ja lukiohankkeissa käyttäjiä osallistetaan pihan suunnitteluun.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan uudis- ja perusparannuksia ohjaavissa ohjeissa edellytetään auringolta ja sateelta suojaavien katosten toteuttamista lasten käytössä oleville pihalle. Katokset voidaan toteuttaa erillisinä tai osana itse rakennusta. Ensisijaisesti suositetaan kiinteitä katoksia ja vasta toissijaisesti enemmän huoltoa vaativia kevyempiä ratkaisuja, jotka ovat haasteellisia paitsi ylläpidon myös ilkeiden riskien kannalta. Lisäksi ohjeistuksessa kiinnitetään huomiota tontilla olevan kasvillisuuden hyödyntämiseen ja puuston säilyttämiseen suunniteltavissa kohteissa. Istutuksilla pyritään edistämään pihan käytettävyyttä kaikkina vuodenaikoina.

Toimipisteiden pihojen perusparannuksia toteutetaan myös erillisinä hankkeina. Päiväkotien ja koulujen pihojen kohentamista laajemmassa mitassa toteutetaan kesäisin kiireellisyysjärjestyksessä priorisoiden. Vuosittain toteutetaan laajempia pihojen perusparannushankkeita, joita kesällä 2022 käynnistettiin kaksikymmentä. Näissä aurinkosuojaus aina huomioidaan yhtenä parannuskohteena.

Edellä mainittujen hankkeiden lisäksi olemassa olevissa kohteissa voidaan toteuttaa tilapalveluiden ohjauksessa käyttäjälähtöisiä muutostöitä, mikäli yksikön henkilöstö on tuonut esille tarpeita turvallisuuteen tai toiminnallisuuteen liittyen. Käyttäjäpalautteen ja henkilöstön havaintojen perusteella erillisiä aurinkosuojia on harkinnanvaraisesti priorisoiden toteutettu toimialan kohteisiin tällaisina toiminnallisina parannuksina. Oleviin kohteisiin toteutettavien lisäauringonsuojien tarkoituksenmukainen suunnitteluratkaisu tarkastellaan aina tapauskohtaisesti, sillä vanhaan pihaan ja tiiviiseen kaupunkirakenteeseen on haettava soveltuvien toteutustapa. Erillisten aurinkosuojahankkeiden lukumäärä on vuonna 2022 kymmenkunta. Toteutetuista aurinkosuojista saatuja kokemuksia seurataan ja ne huomioidaan jatkossa vastaavissa muutostöissä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että rakenteellisena tai istutuksin toteutettuna auringolta suojautumisen mahdollistaminen lasten ulkoilussa on erittäin tärkeää ja palaute sen tarpeesta on viime vuosina kasvanut. Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve.

Auringolta suojautuminen on huomioitu suunnitteluohjeistuksessa. Lisäksi käyttäjäpalautteen perusteella on harkinnanvaraisesti voitu toteuttaa auringolta suojaavia ratkaisuja olemassa oleviin pihoihin, ja tätä työtä on varauduttu jatkamaan yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa myös jatkossa. Vuoden 2023 muutostyötarpeiden suunnittelu on jo käynnistetty kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Alustavia pihojen parannussuunnitelmia kootaan jo myös vuosille 2024-25.

Käsittely

13.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys kappaleen 8 loppuun:

Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve.

15.02.2023

Ärende/11

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Ulla Manninen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 22493
ulla.k.manninen(a)hel.fi